

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Ianvarii Et Febrvarii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258

Sermo item S. Gregorij Nysseni de occursu Domini, & de Deiparente &
iusto Simeone.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77365)

ITEM SANCTI PATRIS NOSTRI GREGORII
 RII EPISCOPI NYSSENI ORATIO DE OCCURSU

Domini, & de Dei parente, & de iusto Simeone.

V I caelestium rerum sapientia est sublimis, & terrenarum rerum despicientia excelsus; Paulus ille, mens à Deo afflata, lingua à Christo mota, celeriter scribentis scribæ speciosissimus calamus, qui Ecclesiæ pulchrè descripsit dogmata veritatis, quæ est in manu parentis sagitta à Deo fabricata, quæ in corde principis tenebrarum huius mundi certam infixit plagam, quod ab Hierusalem circuncircà vsque ad Illyricum, vel potius vsque ad fines terræ apparuit fulgur diuini tonitrû in mystica Euangelij rota, quæ voluebatur per vniuersum orbem terræ, vox clarissima & maximè sonora is tanquàm ex ipsis paradisi adytis loquens, vbi audiuit verba ineffabilia / vel potius tanquàm ex ipso excelsò & sublimi throno gloriæ, vbi assistit, honorificum parans comitatum presenti sancto festo Domini, ad excipiendum regem gloriæ, tanquàm mysticum quandam senatum, Ecclesiæ populum, regale sacerdotium, per seriem, vt ità dicam, parat? & honestæ vitæ numerosum & concinnum tradens ordinem, dicit; Fratres, Nè efficiamini pueri mente? sed estote malitia infantes. Sic enim cum perfectissimo & aeterno Deo, cuius diem festum hodiè celebramus, qui propter nos secundum carnem infans fuit in extremis diebus, ex quo omne donum & quicquid perficit, qui virtutis admirabilem secundum naturam perfectionem in humana sua ostendit constitutione? concorporales siemus & participes, & ad eius honorem & gloriam erit conuentus ecclesiæ. Sic enim nupèr genitam eius corporaliter diuinam apparitionem, describit characteribus diuinæ eius perfectionis. Priusquàm, inquit, cognoscat puer bonum aut malum, non paret improbitati, eliger bonum? quod est summæ & perfectissimæ discretionis & re vera prudentiæ indicium.

2. FEBRUAR.

Psal. 44.
 S. Pauli en.
 comion.

Rom. 15.

2. Cor. 12.

1. Cor. 14.

Esaï. 7.

Ad cuius similitudinem nos instruens magnus Apostolus, dixit id, quod prius est positum, diuinitus inspiratum eloquium? vtpotè quòd in eo, quæ est ad eius imaginem & similitudinem; Dei fabricatio in nobis similiter agnoscat, & innotescat summa sanctitas primariæ pulchritudinis. Quomodò enim cum regi qui sub eo sunt exercitus, apparant gloriosam & magnificam pompam, deauratos & deargentatos esse conuenit eos, qui sunt congregati, vt satellitum munere apud eum fungantur, & illius spectaculi effigiem proponi oportet significantissimè? sic nos quoquè, qui transformamur renouatione mentis nostræ, & veterem hominem exuimus, & diuinæ imaginis similitudinem, quoad eius fieri potest ab hominibus, in nobis circumferimus? sic ad salutaria & spiritalia festa accedere necessè est, vt sint nobis, conuenienter ei quod dicit propheta, ieiunium quartum, & ieiunium quintum, & ieiunium septimum, & ieiunium decimum, ad lætitiã & bona festa, vt ieiunium scilicet intelligatur anagogicè, in eo quòd absteineatur & temperetur ab omni inquinamento & carnis & spiritus. Nam per quartum & quintum, septimumquè & decimum significatur quæuis carnalis species, adnata sensibus, qui facillè decipiuntur? & quæ cum vita presenti concluditur. Corpori enim deditam & carnis magis amantem viuendi rationem, per quartum discernimus, vtpotè quòd ex quatuor elemnetis sint corpora temperata. Quæ est autem per sensus cadendi facilitatem, vtpotè quòd sint quinque, significat nomen quinti? Septimus verò conuenienter ei, quod dicit Salomon, id quod septenarij ritu in se reuoluitur, infernæ sortis seculum videtur significare. Decimus autem ostendit interni hominis expurgationem à sensibus, qui est deductus ad ea, quæ sunt extrinsecus, vt sit mentis oculus simplex & pellucidus, vt sit totum corpus lucidum, vt dicit sanctum Euangelium? & auris animæ, diuina exultatione impletur & lætitiã? quam fore vt auditum accipiat, magnus quoquè Dauid est pollicitus? eius verò gustandi facultas, exercetur in Domini benignitate, sicut is, qui psallit inter prophetas, eloquitur? & in susceptione Christi boni odoris, quem spirauit, consistat odorandi habitus? & internis manibus discretionis, contrectet verbum vitæ? vt dixit filius tonitrû. Mentis enim sensuum in his exercitatio, in eorum, quæ sunt his contraria, abstinentia & alienatione, id quod

Ephes. 3.

Festa vt
 Christianis
 celebranda.
 Zach. 8.

Eccles. 1.

Matt. 6.

Psal. 84.

Psal. 33.

1. Iohan. 1.

id quod apud Deum laudatur, efficit ieiunium? & ita fit, vt nos rectè geramus, quòd vitio quidem simus infantes, simus autem in perfectione prudentiæ, quæ est ex Deo.

Sic Apostolicarum & propheticarum doctrinarum, ex fontibus spiritûs, confluens mens magna & excelsa, & Dei fluuium implens aquis mysticis Dei cælestem ciuitatem, quæ ex supercælestibus consistit virtutibus; scit latificare impetu huius fluuij, vt audiuimus canentem psalmodiam. Supernorum enim spirituum sanctus cœtus, salute hominum valdè lætatur. Sic enim cælestia simul cum terrestribus communitè solent festum agere; ijs, qui sunt in terra, angelicam vitam amplectentibus. Quando enim hic Deus noster, quem præmonstrando annunciauit propheta, in terra visus est, & cum hominibus est conuersatus; & supernam beatitudinem, quæ in terra plantabatur, adspexerunt angeli, Gloria in excelsis Deo, cloquebantur; & in terra pacem annuntiabant, cum diuina voluntas fuisset in hominibus. Sic qui suum diuinum ministerium eximium, vereque purum & singulare esse gloriantur, sanctorum angelorum beati cœtus, veræ sanctitatis in nobis videntes characteres, non nos reiciunt, quin assumant participes suæ puræ & sinceræ lætitiæ? quomodò cum, qui sordida erat veste indutus, à diuinis secerni nuptijs fecit Euangelicæ oratio parabola.

Etenim quando in archetypo, vt ita dicam, tempore præsentis festi, qui erat in forma Dei, & serui formam acceperat? qui fuerat Dei & hominum intercessor, legis implens præceptum, cum esset quadraginta dierum infans, verbum æternum, ad templi cum matre est profectus; & vt par erat, in decreto sacrificio, incorporeorum ordines collum seruiliter inclinantes, ex eo, quod non est ad spectabile, quæ Deum decet, pompam parabant; & ineffabilis sapientiæ pelagus diuinis efferebant laudibus, & legalis literæ, quæ est magis ad manum, constitutionis transmissionem, mysterij absconsi manifestationem, in Deo qui omnia creauit, expectabant? cuius quidem nos hodiè celebrantes commemorationem, expleamus nos delicijs spiritualium contemplationum, sicut mentes incorporeæ, & diuinorum miraculorum maiestatem glorificantes, erimus socij illorum dignitatis? non legali vmbra oculum animæ obscurantes; sed, vt dicitur à sapientissimo Paulo, reuelata facie gloriam Domini tanquam in speculo intuentes. Nam cum lex dicit, omne masculinum aperiens vuluam, sanctificari: oportere autem, quæ recens peperit, mulierem, & fuit mater pueri masculi, quadraginta dierum spatio postquam peperit, sic cum definita & distincta hostia proficisci ad Dei templum; illi quidem velum in lectione veteris testamenti in corde circumferentes; eisdem quotannis, vt ita dicam, sacrificijs, quæ nunquam consummare possunt eos, qui accedunt, se, instar infantium sapientes, putent eam legem implere.

Nobis verò, quibus in conuersione ad Deum, id est ablatum velamen, qui semel in consummatione seculi, ad abolendum peccatum per eius sacrificium credidimus euasisse manifestum magnum sacramentum pietatis; dignè diuino lumine veritatis, pralucecente spiritu, est præsentis festi contemplandum mysterium, quod parum ex alto accedit ad mysterium, cum illud quidem prius significauerimus, quòd ex consequentia examinationis, legis decretum propositum, in solo Deo, qui carne est indutus, definitè & ita, vt nulli alij conueniat; cernitur impletum. Solus enim ipse ineffabiliter conceptus, nuptijs nõ prius apertam vuluam virginalem aperuit, signacula virginitatis illæsa conseruans; etiam post processum admirabilem, & solus spiritualiter masculus fuit creditus, vt qui nihil asferret ei vitij; quod quidem est fœmininum & mulieri conueniens. Vnde etiam reuera sanctus iurè est vocatus. Quomodò etiã Gabriel, viuifici foetus ad Dei parentem ferens nunciũ, & veluti prius latam & ad ipsum solũ spectantem legem in memoriam reuocãs? Quamobrem & quod nascetur sanctum, inquit, vocabitur filius Dei; vtpotè quòd sancti cognomen propriè conueniat ei, qui virginæ vuluam diuino aperuit miraculo. Et in alijs quidem primogenitis, ea vocanda esse sancta, diligenter legis intuens profunditatem, perfectio pronunciauit euangelica? vtpotè quòd Dei consecratione sortita essent, vt sic vocarentur: In primogenito autem omnis creaturæ, sanctum id, quod nascitur, dixit angelus; vt quòd hoc sit propriè, & eam, quæ est verè, sanctitatem, in amandando vitio & bono eligendo, simulatquè natus sit, vt dicit Propheta, ostenderit.

Sed reuertendum est ad mare contemplationis, vt lex diuina iubet legislatori, spiritûs gratia tanquam in columna ignis & nubis, splendore scripturarum præcedente castra

Pfal. 45.
Baru. 3.
Luc. 2.
Matt. 22.

Festum Purificationis perantiqui.

2. Cor. 3.
Exod. 13.
Leuit. 12.

Hebr. 10.

Hebr. 9.

Luc. 1.

Luc. 2.

Colof. 1.
Esa. 7.

castra diuina Ecclesiæ: vt virga virtutis, quæ immittitur è superna Sion, vt dicit Psal. P^{sal.} 109. mus, per quã in inimicos obtinetur dominatio; transmittentes pelagus literæ, quod est hinc & hinc diuisum, in puro & dilucido transitu sententiarum, Aegyptium eorum, qui gratiæ non obediunt, sensum effugiamus, eis obrutis fluente veritatis, quibus est studio nobis impedire viam Euangelij, quæ ducit ad spiritalem terram promissionis? & velle nos in ferrea fornacè literæ, quæ dicta est Aegyptus, permanere, seruientes luto & lateribus; hoc est, corporalibus legis obseruationibus. Dixit ergò Mosi in Aegypto Deus vniuersorum, cùm iam plagam decreuisset infligendam aduersus Aegypti primogenita; Sanctifica mihi omne primogenitum, primò natum, aperiens omnem vuluam in filijs Israël, ab homine vsque ad pecus. Cuius quidem diuinæ legis id, quod erat complicatum, veluti explicans beatus Moses, enunciat in sua ad populum allocatione; Et erit, postquam introduxerit te Dominus Deus tuus in terram Chanaan: quomodo iurauit tibi & patribus tuis, & dederit tibi eam, segregans omne, quod aperit vuluam, masculinum Domino; & omne quod aperit vuluam ex boum armentis, aut in iumentis tuis, quæcunque tibi fuerint masculina, Domino. Omne autem, quod aperit vuluam a finæ, mutabis oue. Sin autem non mutaueris, redimes ipsum? & omne primogenitum filiorum tuorum redimes, hoc est, pro eo dabis precium. Sic enim in libro Numerorum diuinum declarat responsum, cum eo loquens, qui susceperat pontificatum; Et omne aperiens vuluam ex omni carne, quam offerunt Domino, ab homine vsque ad pecus, erit tibi? sed precijs redimentur primogenita hominum? & primogenita pecorum immundorum redimes; & redemptio eius ab vno mense, æstimatio argenti quinque siclorum, secundum siclum sanctum. Sed primogenita vitulorum, & primogenita ouium & caprarum non redimes; Sancta enim sunt; & sanguinem eorum profundes ad altare. Num. 18.

Iam ergò cum immundis ex pecoribus coniunxit & connumeravit vox diuina Israelis primogenita, vt quæ, quod verè est purum & sanctum; in cultu, qui est ex lege, non habeant, etiamsi ea existimabatur sanctificari; à lege facta attributione. Similiter enim ac pro ijs, quæ sunt reiecta ad Dei sacrificium, precia dari pro primogenitis hominum apud eos fuerat constitutum? vt potè quod quæ est apud Iudæos à ratione alienior constitutio, indigna sit cultum offerre rationalem, & eorum, quæ noui testamenti sunt maxime mystica; spiritalem offerre aræ oblationem. Precia autem erant veluti sibi conuenientia; vt quæ solita esset offerre sacrificia, quæ ex lege fiunt, per sanguinem. Quæ propheta Elaias, tãquam ex Dei persona, ne ex manibus quidem eorum requisisse desinit; vt potè quod ad spiritalem, scilicet perfectionem intueatur scopus legislatoris. Quæ autem offerrebantur ad sacrificium, quorum sanguinem in ara fundi lege cautum fuerat, sancta distinctè sunt nominata; vel in hoc scilicet veritate prius descripta à figura. Qui enim seipsum Deo obtulit & patri sacrificium & oblationem in odorem suauitatis; Dominus noster Iesus Christus, is solus propriè & verè sanctus est & nominatur. Sed forte dicit incredulus Iudæus; quod quæ legitimo sacrificio non possunt offerri, immundorum pecorum apud eos primogenita solent precijs permutari. Similiter etiam cùm humana primogenita non macentur ad sacrificium; est enim hoc minime cõsentaneum, & à lege diuina alienum? par est, ea consecrari preciorum permutatione. Sed consideret, si non impediatur velamine, quod obstruit oculos eius animæ, quod iam in alia lege Leuitas accepisse ad consecrationem pro primogenitis sacra docuit scriptura; sic dicens in Numeris his verbis; Et locutus est Dominus ad Mosem, dicens; Ecce accipi Leuitas è medio filiorum Israël. Pro omni primogenito aperiente vuluam à filijs Israël, erunt eorum primogenita? & erunt mihi Leuitas. Mihi enim omne primogenitum sanctificauit in Israël, in quo die percussi omne primogenitum in terra Aegypti. Deindè quàm esset accurata permutatio, lex enuncians; Dixit, inquit, Dominus ad Mosem; Inspice omne primogenitum filiorum Israël, ab eo, quod est vnus mensis & suprâ? & accipe numerum ex nomine eorum; & accipies Leuitas mihi pro omnibus primogenitis filiorum Israël. Deindè cùm inuentus esset numerus primogenitorum maior numero Leuitarum, dicit; Locutus est Dominus Mosi, dicens; Accipe precia eorum, qui sunt supra numerum Leuitarum, ex primogenitis filiorum Israël; & accipies quinque siclos per caput; secundum didrachmam sanctam. Si ergò, vt sacra dicit scriptura; Leuitas sunt precia primogenitorum filiorum Israël, vt accurata significat enume-

Psal. 109.

Exod. 13.

Ibidem

Num. 18.

Esa. 1.

Ephes. 5.

Num. 3.

Ibidem

Leuitas pro primogenitis filiorum Israel.

enumeratio, ad eò vt pro ijs, qui erant plures numero inter eos, definitum pondus lege sit redditum? quam ratione in vnoquoque primogenito precia dari lex iussit? In pecoribus enim, quæ assumi non possunt ad sacrificium? aut ea permutari? aut precia pro eis dari lex iubet. In hominibus autem & dari precia, & iam permutatione per Leuitas factam esse discimus? quod quidem non videtur conuenire ipsi literæ legis, vt ostendit lex lata de pecoribus, & exponit ipsa rei natura. Si enim etiam post Leuitarum, ad Dei ministerium, pro primogenitis attributionem, pro eis precia dari edictum est? id fit scilicet, quòd Leuita non sint tanti, vt precio pro eis dando possint exæquari. Si autem hoc ita est, longè minoris est precij, quæ per argentum offertur, redemptio? quatenus quæuis expers rationis & nullo sensu prædita natura, est vilior humana essentia.

Esaï. 6.

Sed quoniam, vt dicit Propheta, oculos suos clauserunt, & quod ex eis consequitur, non possunt adspicere? num etiam audire poterunt sapientissimum Micheam clamantem? Ego quidem non puto. Nam etiam auribus suis grauiter audiunt. Veniat tamen beatus hic propheta, hæc magna voce clamans? & prophético spiritu tacite prius significans Iudaicorum primogenitorum abiectionem? similiter atque corporeorum sacrificiorum oblationis. Dicit enim; In quoniam comprehendam Dominum? suscipiam Deum meum altissimum? Si comprehendam ipsum in vitulis vnus anni? Si acceptum habebit Dominus in millibus sarietum? aut in decem millibus capellarum pinguium? Si dederò primogenita mea impietatis, fructum ventris mei pro peccatis meis. Audiunt qui cor habent crassum, id, cuius propheta Micheas eos ante nos accusauit. Primogenita enim impietatis beatus Micheas nominauit primogenita Israël secundum carnem. Quomodo ergo ea sancta existimârunt? quæ propheticis verbis primogenita impietatis sunt nominata? Dicant nobis linguæ, quæ re vera balbutiunt, quæ non possunt rectè dicere veritatem? quemadmodum propheta, loquens in spiritu, fructum impietatis ea vocare ausus est? quoniam modo quæ de eorum redemptione dicta sunt, non videntur esse plana & inter se habere consequentiam, quòd attinet ad literam? quamquam lex apud nos sancta & spiritalis esse intelligitur & creditur.

Exod. 14.

Videtur Iudaicorum curruum axes colligatos non secus? atque olim Aegyptiorum currus in rubris fluentis. Sed pro virga immittatur in mare orationis, veri legislatoris & regis gloriæ virtus & auxilium? & deducat populum suum in viam rectam anagoges & contemplationis, vt proficiantur ad ciuitatem habitaculi cognitionis & veritatis,

Num. 14.

& obruat aduersarios diuinæ gloriæ inexpugnabilitas, qua repleta est vniuersa terra, vt cognoscant Dominum, vt dicit scriptura? quòd multa aqua maris iam obruit primogenitum diaboli foetum, nempe peccatum, qui carne tectus est Deus, morteque id affecit & deleuit, simultaque natus est secundum carnem?

Coloss. 2.

& cum in seipso vitij fecisset condemnationem, & id in se planè deleuisset, contrarias virtutes repleuit lamentationibus,

Matth. 1.
Magi Christi
cognouerunt.
Hebr. 2.

cum veluti quædam vasa ab eis accepisset, nempe Magos, qui venerunt ab Oriente, & adoratione & agnitione eius dominij, facti sunt Domino vasa vtilia ad adiuuandam Ecclesiæ ædificationem, quæ est à Deo verè constructum tabernaculum? quod fixit Dominus, & non homo.

Rom. 11.

Iam autem cum sicut olim Israël em à luto & lateribus, ita nunc à terrena prudentia genus hominum in seipso redemisset, id quidem fecit fugere Aegyptum, hoc est, mortis inuisum & tenebrosum præsidium? sanctificat autem Deo & patri non solum hominum primogenita, sed etiam omne genus hominum, per eam, quæ in ipso alioquin initio fuit, conspercionem? hoc est, per eam, quæ ex nobis ab ipso sumpta est, carnem intelligentem animatam, cum totum veluti fermentasset ad sanctificationem, concretum humanæ essentiæ. Si enim primitiæ sanctæ, & conspersio, dixerim ego nunc quoque merito cum diuino Paulo? & quomodo olim tribum, cui obtigerat fungi munere sacerdotali, pro primitijs primogenitorum legislator sermo typicè Deo obtulit? ita nunc in

Hebr. 7.

præclaro charactere veritatis? Pontificem & Apostolum confessionis nostræ, sanctum & innocentem & impollutum, & ab omni sorde & sensu peccati separatum, Deo & patri corporaliter oblatum fuisse cognoscimus, pro humanitate ab eo per fidem sanctificata? & eo magis, quòd nec esse superiorem, nec aliquid ampliùs in se habere, quam

Num. 3.

is, qui seipsum precium dedit pro multis, totam videmus humanitatem, quòd attinet ad sanctitatem? quomodo in vmbra legis inuenta sunt primogenita ampliùs aliquid

Hebr. 7.

habuisse præter Leuitas? sed eam longè ab ipso fuisse à tergo relictam, quatenus citra

vllam

villam controuersiam, id quod benedicitur, est minus eo, quod benedicat.

Et tunc quidem in solo genere Israëlítico fuit dignitas sacerdotij, & solum eorum, quæ erant apud ipsos, primogenitorum precia esse Leuitas, fuit testatum? Christus autem, qui accessit Pontifex futurorum bonorum, ut dicit sapientissimus Paulus, & non secundum ordinem Aaron, sed secundum ordinem Melchisedec, quomodo prius diuinum respondit eloquium, translatione quidem sacerdotij eum esse ex alia tribu? Clarum est enim, ex Iuda esse exortum Dominum Iesum Christum, & legis effecisse translationem, ex umbra, quæ est ex lege, ad regni cælorum nos transferens euangelium? perinde ac à tribu Leuitica ad tribum regiam, dignitatem sacerdotij. Ea verò, quæ est secundum ordinem Melchisedec, assimilatione, non pro solo Israël, sed pro omnibus gentibus, se precium patri obtulit; & omnium hominum confessionis fuit constitutus Pontifex. Nam Melchisedec quoque agnoscitur esse ex parte gentium; & non inuenitur ex genere Abraham. Quinque autem didrachmarum ex lege æstimatio pro vnoquoque primogenito, ostendit ænigmaticè, quòd oportet vnumquemque nostrum omnem sensum Deo sanctificare, & quæ sunt in eis? & mundum, ab omnique nefaria voluptate alienum, creatori offerre, tanquam precium pium & legitimum. Horum nos hodiè sacrorum mysteriorum commemorationis diem festum celebramus. Hæc nobis spiritualis mysterij explicatio, hunc sanctum cœtum, qui adest, congregauit? in qua legaliter quidem oblati sunt Seruator, prout apparebat? intelligenter autem & spiritualiter, cum nostræ consperisionis primitias patri suo obtulisset, totam eam sacram reddidit, & aptam ad diuinam oblationem. Hoc enim lex olim parturiebat, & eò spectabat id, quod lege constitutum erat de primogenitis; & de Leuitarum redditione; & de didrachmarum estimatione. Sic nos per mare scripturarum transmisit gratia spiritus.

Sed videamus etiam aduersariorum conclusionem & demonstrationem. Atque superius quidem nobis iam fuit euident, quod est lege constitutum de Leuitis & primogenitis. Sed quomodo magnus Moses populo addens animum, affirmauit eos non esse amplius visuros Aegyptios? ita ego nunc quoque produco Dei populum peculiarem, ut ei annunciem, quòd adumbrati cultus corporea castra non amplius videbimus. Vbi enim nunc, postquam magnus se ostendit Pontifex, est Leuitarum sacrificium? Vbi post mundi expians precium, est æstimatio primogenitorum? Vbi est reliqua diligens & accurata obseruatio mysteriorum legis? Non vides, quòd quandiu vniuersa occupabat nox ignorantia; inftar stellarum, exilem quendam & modicum splendorem præbebat cultus, qui est ex lege? Quando autem ortus est sol iustitiæ, & ex alto oriens apparuit, & illuxit dies salutis, legalium constitutionum lux modica euauit? victa supra modum fulgenti luce gratia? Non est euersum & solo stratum, non secus atque satellites & currus, in clypeum illud templum; & vniuersa Pontificum propter id gloriatio & elatio? Non est obrutus & confusus omnis eorum legitimus ornatus? Non penitus interierunt mores; qui à Iudæis accuratè obseruabantur? Vbi enim obtulerint sacrificia, quæ offerrebatur pro mulieribus, quæ nupèr pepererant, cum locus electus corruerit; & aperte sit diffinitum, non licere alibi ab eis offerri sacrificia? Vbi est vestis & dignitas sacerdotialis, & reliqua omnia? Sed nè singula persequentes, tanquam mortuorum continuo contactu & contemplatione, animæ oculos terreamus; illos quidem relinquamus mortuos ad aquam legalis literæ; nos autem benigno & clementi Deo hymnum canamus epinicium; & nutriti nutrimento, quod est verè cæleste, & potati fluente, quod manat ex vera petra, veniamus ad montem Dei Choreb, hoc est, ad excelsam doctrinam Euangelij; ut voci diuinarum tubarum, verbis beati Lucæ internas aures admoueamus, tanquam ex sanctis adytis clamante spiritu mystagogia.

Et factum est, postquam impleti sunt dies purificationis eorum, duxerunt parentes puerum Iesum, ut sisterent Domino, quomodo scriptum est in lege Domini? Omne masculinum aperiens vuluam, sanctum Domino vocabitur? & darent hostiam secundum id, quod dictum est in lege Domini, par turturum, aut duos pullos columbarum. Et ecce homo erat in Hierusalem, cui nomen Simeon. Et homo hic iustus & pius, expectans consolationem Israël, & spiritus sanctus erat in eo? & fuerat ei responsum a spiritu sancto, non visurum eum mortem, priusquam viderit Christum Domini in carne. Et venit in spiritu ad templum. Quid est, expectans consolationem Israël? Hoc est, expectans dum fieret manifesta veritas; & populus Israëliticus ab umbra legis ad eam

Aaaa

trans-

Hebr. 9.
Hebr. 7.Sensus oēs
Deo conse-
crandi.

Exod. 14.

Ad Christi
aduentum
lex vetus
obsoleuit.

Deut. 12.

Luc. 2.

transiret: propterea quod mittens esse sub mundi elementis; accederet institutus ad ludum veritatis; & perficeretur eius perfectione. Neque enim potuerit quis dicere, quod cum Iudei graui perpetuerentur, & captiuitate aliqua detinerentur, expectabant ut ab his recrearentur, & ad letum ac pristinum statum reuenterentur; cum omnis antiqua consuetudo eis rite procederet, & templum staret, & offerretur in eo sacrificia; & omnis alia viuendi ratio; eorum generi peculiaris, rite obseruaretur.

Sin autem obijciatur, eos fuisse sub Romanis, & Herodem constitutum fuisse regem Iudaeae, qui erat genere alienigena; sciat is, quod ratio vitae ex lege agende, ex eo nil laudatur, quod Israeli rex esset alienigena; ut de eo consolatio nem iustus senex expectaret. Etenim diuersis modis contigit; perinde ac filium quempiam seditiosum, a patre alicui tradi auctero pedagogo ad hoc, ut castigetur: ita Israelē sepe fuisse sub rege alienigena. Hoc ostendit populi longa mora in Aegypto; & propheta Hieremias tempore Sedechiae regis diuino iussu ad eum loquens, & populum, qui eius parebat imperio; fore ut essent sub sceptro regis Nabuchodonosor, & accederent ad Chaldaeos. Non solum autem hos, qui erant digni, ut quorum vita esset flagitiosa, alienigenae subijci sceptro, non erat a ratione alienum; sed etiam quosdam ex iustis, & quibus dignus non erat mundus, ut dicam cum Paulo, non imperare, sed barbaris & impijs uiris parere. Dei effecit lenitas & patientia: ut pietatis eorum probatio magis appareret. Id ostendit Abraham, qui fuit in Aegypto; cuius & uxor ablata fuit a Pharaone; & qui terram sibi promissam habitabat in incolatu. Similiter autem eius quoque filius & nepos, Isaac, inquam, & Iacob; rursumque temperantissimus illius filius Ioseph, qui factus est seruus; & condemnatus est habitare carcerem. Non ergo ad mundanam gloriam & iactantiam, Israelis consolatio nem sapiens expectabat Simeon; sed eam, quae est uere, translationem ad ueritatis pulchritudinem. Nam cum ei datum fuisset responsum, fore ut antequam e vita excederet, uideret Christum Domini; expectabat fore ut spiritaliter cum eo appareret populi consolatio.

Venit ergo in spiritu in templum; & dum introduxissent parentes infantem Iesum, ut facerent secundum consuetudinem legis de ipso, ipse quoque eum accepit in uenis suis, & benedixit Deum, & dixit; Nunc dimittis seruum tuum Domine secundum uerbum tuum in pace. Quoniam uiderunt oculi mei salutare tuum, quod parasti ante faciem omnium populorum; Lumen ad reuelationem gentium, & gloriam plebis tuae Israel. O uere beate atque adeo beatissime senex. Quam beatus ille tuus re uera sacrosanctus in templum ingressus; per quem progressus es ad excessum e uita? Quam beati sunt oculi, animae simul & corporis; hi quidem; ut qui ad spectabilem Dei apprehenderint apparitionem; illi uero, ut qui non solum adspexerint ad id, quod cernitur, sed fuerint illustrati ipsa luce spiritus, & corporatum Deum uerbum agnouerint; qui uiderunt diuinum salutare; quod paratum fuit ante faciem omnium populorum. Quam beatae sunt manus tuae, quae ueritatis uerbum contretauerunt; Quam beata est lingua tua; cui feliciter fuit annunciata reuelatio uitalis luminis; Et quid studeo tibi singularem accommodare laudem in uoquoque membro; cum te iam totum laudabilem, & beatum, & a sancto spiritu possessum, prius docuerit Euangelista? Sed age, o beate pater, eo qui in te resonat spiritu, doce tanquam filios, pecudes Ecclesiae, thesaurum, qui tanquam in uasis fidilibus, latet in paucis tuis uerbis; quando quidem ad uos, & eos, qui sunt sicut uos, ornati canitie supernae prudentiae, & uere estis Presbyteri, id est, seniores, & Ecclesiae patres appellamini, diuinum uerbum nos deducit; ut discamus doctrinas salutare, dicens; Interroga patrem tuum, & annuntiabit tibi; seniores; & dicent tibi. Quae illius ergo linguam tunc mouit ad loquendum de Deo; uirtus spiritus nobis quoque nunc det sermonem in apertione oris.

Nunc dimittis, inquit, seruum tuum Domine secundum uerbum tuum in pace. Ex quo enim Christus homo factus est, & peccatum, quod est belli causa, deleuit; & patri nos reconciliauit; in pace fit sanctorum excessus. Hoc enim propheticè magnus quoque Dauid prius indicans, dicebat; In pace in idipsum dormiam & requiescam; non id, quod adest; sed quod est futurum in Christi aduentu, significans. Et ut ostenderet, quod uo solo modo talis spes, pacificae, inquam, in Christo dormitionis; in sanctis sit collocata per spiritum, dicit; Tu Domine singulariter in spe constituisti me. Beatus autem senex Simeon, cum iam praesens tempus esset intuitus, dicit; Nunc dimittis seruum tuum

Hier. 34.

Hebr. 11.

Gen. 12, 20.

Gen. 39.

Consolatio
à S. Simeone
expectata.Simeonis
commentatio.

Luc. 1.

Deut. 32.

Psalm. 4.

Ibidem.

um Domine secundum verbum tuum in pace ostendens stabilitatem diuinæ promissionis. Quoniam viderunt, inquit, oculi mei salutare tuum, quod parasti ante faciem omnium populorum? hoc est, eam, quæ per Christum facta est toti mundo, salutem, & non soli Israël. Quomodo ergo superius testatum est, cum expectare consolationem Israël? nunc autem conspicitur dicere, Dei salutare in conspectu omnium populorum? Quoniam tunc futuram Israël consolationem nouit spiritu, quando omnibus quoque populis fuit paratum salutare. Vide autem, quàm sit accurata diuina inspiratio. Lumen enim, inquit, ad reuelationem gentium, & gloriam plebis tuæ Israël: magno Paulo loquens consentanea de Israël enumeratione. Quando enim, inquit, ingressa fuerit plenitudo gentium? tunc etiam totus Israël saluus erit. Ergo ipse quoque cum præposuisset vocationem gentium, postremo, conuenienter prophetiæ, vniuersi Israël reposuit conuersionem? etiamsi iam reliquæ salutæ factæ sunt, propter eos, qui iam ex ludæis acceperunt ad gratiam.

Contemplare autem mihi altarum sententiarum proprietatem dictionis. Nam cum dixisset, Lumen ad reuelationem gentium, salutaris diuini reuelationem, dat nobis intelligendum, quod in absolutis tenebris & perfecta caligine, nullum habentes splendorem Dei cognitionis, ante Christi aduentum stabant gentes. Quomodo beatus quoque Esaias felicem nuncium afferens ijs, qui sedebant in tenebris, dixit eos videre magnam lucem. Quoniam autem Israël, etiamsi modicè, typica tamen lege illuminabatur, lucem quidem in illo non dixit? gloriam autem illum sortitum esse prædixit: veterem historiam reuoca in memoriam, quod quomodo olim admirabilis Moses, qui cum Deo familiariter est locutus, glorificatum habebat vultum? ita etiam ipsi, cum diuina susceptæ humanitatis luce per fidem conuersati, & virtute spiritus illuminati, in gloria apparebunt, veteri deposito velamine, & eadem imagine transformati à gloria in gloriam, vt dicit Apostolus, tanquam à Domini spiritu.

Quod autem dixit Deo afflatus Simeon, in ruinam & resurrectionem multorum in Israël positum esse Dominum? ostendit per consensum sententiarum cum ijs, quæ dixerunt Prophetæ, vnum & eundem Deum & legislatorem locutum esse in Prophetis & in nouo testamento? Lapidem enim offensionis & petram scandali, causam esse, nè pudore afficiantur ij, qui in ipsum credunt, dixit oratio prophetica. Est ergo ruina quidem ijs, qui propter humilitatem carnis, offendunt ex incredulitate? resurrectio autem ijs, qui agnouerunt firmitatem diuinæ œconomiae. Quinetiam dicens gladium transfadatum esse per animam Dei parentis, apertè prædicit eam, quæ fuit in cruce, passionem. Nam cum ijs, quæ ex ipsa admirabili conceptione, vsque ad tempus passionis, diuinè ab eo dicta & facta sunt, vnum veluti corpus indiuiduum, excelsoiorem & diuiniorem de ipso haberet Dei parës existimationem, existimabimus eam passam esse veluti quandam incisionem in ignominiosa cruci affixione, etiamsi miraculum resurrectionis, ei incisioni perfectissimam obduxerit cicatricem. Sed nec eam solam hac affectione dicit esse tenendam? sed ex multis cordibus cogitationes, dubitationes scilicet & hæitationes, prædicit apparituras, vt in diuersis de eo opinionibus nihil omnino mueretur Dei mater virgo.

Quoniam verò prophetissa Anna, præ senio imbecillum quod loquitur, & quod valde non potest exaudiri? sed nec excelsum Euangelium, quæ ab ipsa dicta sunt, iisdem verbis adduxit? primùm quidem rogemus Euangelistam, quænam & videntiam ea fuerit, & sub quibus & quando ad templum accesserit? & rursum scrutemur, quorumnam dicit esse cogitationem. Dicit ergo beatus Lucas, quod Anna erat prophetissa, filia Phanelis ex tribu Aser, quæ processerat in multis diebus, & vixerat cum marito septem annos à virginitate sua? & ipsa erat vidua annorum circiter octogintaquatuor, quæ non discedebat à templo, ieiunijs & precibus diu noctuque Deum colens? & ipsa hora accedens, confitebatur Deo, & loquebatur de ipsa omnibus expectantibus redemptionem in Israël. Quænam est ratio, quod de hac prophetissa tam accuratam Euangelista fecerit narrationem, vt ei venerit in mentem, facere mentionem eius patris & tribus? Et quæ à nullo quidem ferè mandata scriptis inuenta est, de ea re accuratam rationem nouerit ipse solus sanctorum Deus? & qui eius inspiratione, vt dicit diuinus Apostolus, spiritu loqui docti sunt mysteria. Quantum verò nos possumus assequi, dicimus fuisse alias illo tempore eiusdem nominis, cuius hæc beata? & fuisse deditas iisdem sacris,

quibus illa, studijs, assiduis scilicet ieiunijs & precibus. Vt ergo eius persona facile discerneretur, cum patris eius fecisset mentionem, tribum quoque propriam adscripsit. Magnis autem ipsam ornauit laudibus; & quæ auditoribus faciant omnino fide digna ea, quæ de Domino disseruit.

Sed quoniam, ut iam dictum est, sonora & quæ grandi voce profertur oratio, oblata est à senio, prope oseius quodammodo admoventes aurem cogitationis; scrutando hoc præsens adnatum argumentum, videamus quid ipsa dixerit ijs, qui expectabant redemptionem in Hierusalem. Conuenienter enim ei, quod mente potest comprehendere ex verbis propheticis, verba faciebat de Domino. Nam cum ijs, quibus eam hæc esse locutam dixit Euangelium, omnino ex diuinis responsis, quæ efferuntur in prophetis, didicerunt expectare redemptionem; ea omnino fuit prompta ad describendum mysterium. Constat id, quod magnus dixit Esaias; Puer natus est nobis, & filius datus est nobis; cuius principatus factus est desuper humerum eius; & vocatur nomen eius, magni consilij angelus. Et præterea; Illuminare, illuminare Hierusalem; venit enim lumen tuum; & gloria Domini super te orta est. Magnus quoque David adducebatur; Misericordia & veritas sibi inuicem occurrerunt; iustitia & pax se osculatae sunt; & viderunt omnes fines terræ salutem Dei nostri. Et ipsum indicando; Ante solem permanet nomen eius; & benedicentur in eo omnes tribus terræ. Omnes gentes beati cum dicent, & seruient ei, & adorabunt eum; & Notum fecit Dominus salutem suam filiis Israel. Et rursus veneranda & angelica vox sapientis Malachia; Ecce ego mittam angelum meum, & parabit viam ante faciem suam; & repente veniet in templum suum Dominus; & Angelus testamenti, quem vos vultis; & alij aliunde collectis mysticis floribus prophetorum eloquiorum, diuinam & beatam contexit coronam, adhuc quidem imbecilla & tremante manu, ut quæ processisset in multis diebus. Non enim tunc permittitur ijs, qui audiebant, altorum de Domino sensuum expositio; quando etiam post tantam signorum ostensionem & diuinorum mysteriorum prædicationem, sapientia & cognitionis thesaurorum promus Christus, suis dixit discipulis; Habeo multa, quæ vobis loquar; sed non potestis portare modo. Etsi autem obscure & exiliter anus & prophetissa verba fecit de Domino, ut quæ legis personam sustineret, quæ antiquata & senio confecta, & non longè remota ab interitu cessit nouo testamento; non fuit tamè inutilis eius sermo auditoribus intelligentibus; quomodo nec quæ à lege in vmbri & ænigmatibus fuit magni mysterij præcedens enuntiatio.

Agè ergo nos quoque, o patres & fratres spirituales, qui didicimus festum celebrare in nouitate spiritus & non vetustate literæ; Qui in azymis sinceritatis & veritatis, venerandam & viuificam pascha sacrificij Christi debemus celebrare; Qui diuina regeneratione sancti baptismatis veterem hominem exuimus, qui corrumpitur per desideria deceptionis; & nouum induimus, qui renouatur ad agnitionem secundum imaginem eius, qui creauit. Venite, exultemus Domino; iubilemus Deo Seruatori nostro. Dicamus; Quam terribilia sunt opera tua Domine; etiam si in multitudine virtutis tuæ inimici tui mentiti sunt; sua sponte ad diuinam tuam lucem, quæ mundo apparuit, claudentes suos oculos. Præoccupemus faciem eius in confessione; & in psalmis iubilemus ei. Sacrificium laudis Deo perpetuo offeramus, hoc est, fructum laborum consentientium nomen eius; beneficentiæque; & communicationis nequaquam obliuiscamur. Talibus enim sacrificijs placatur Deus; ut sordes peccati abluamus, & renouabimur tanquam aquilæ spiritalis nostra iuuentus; quomodo etiam beati senis Simonis; ut nos quoque pacifice & iucundè in bona fiducia & spe salutari ad vitæ exitum contendamus; & non cum pudore & metu à vita præsentis excedamus; & quodammodo non volentes; quomodo qui tibi mali alicuius sunt conscij; agrè & iniucundè serunt aduentum regis.

Nota. Imitemur beatæ illius Annæ in ieiunijs & orationibus perpetuam constantiam, nè videamur muliere deteriores; idque quæ vitam agebat sub vmbra legis; quo tempore, se in his rectè gerere, erat rarum. Sed nos luce gratiæ illustrati, & à certa & expressa spe adiuti, & virtute spiritus corroborati, nè separemur à sacris doctrinis, à quibus salutaris habitus solet generari in animis; quomodo testatum fuit, illam quoque à templo fissè inseparabilem. Nè à diuino metu aberremus cogitationibus; sed ex ipso & in ipso carnes nostras & cogitatus, conuenienter votis Prophetæ, affigamus. Audiamus magnum

Esai. 9.

Esai. 60.

Psalm. 84.

Psalm. 97.

Psalm. 71.

Psalm. 97.

Malac. 3.

Iohan. 16.

1. Cor. 5.

Ephes. 4.

Colos. 3.

Psalm. 94.

Psalm. 65.

Hebr. 13.

Nota.

Psalm. 118.

gnum Paulum docentem; Despondi vos vni viro virginem castam exhibere Christo; & non violemus, quæ inita sunt cum eo, pacta conuenta, per consuetudinem cum eo, qui vitam nostram corrumpit ex eo, quod faciamus illius voluntatem; vel in hoc Prophetissæ imitantes pudicitiam; quæ fuit vnico contenta coniugio. Sed quod est in promptu, ab imitatione eius non discedatis, quicumque soluti estis à monogamia; & si fieri possit; ad secundas non veniatis nuptias. Sic enim vos beatos futuros esse affirmat Paulus. Offeramus nos quoquè in superno altari, veluti par turturum, animi & corporis puritatem; vel tanquàm duos pullos columbarum, prouidere bona, non solum coram Domino, sed etiam coram hominibus; vt cum nos quoquè omnia spiritaliter ex diuina lege fecerimus, in sapientia & gratia proficientes; & ad mensuram ætatis plenitudinis Christi peruenientes; & internum hominem perfectum habentes, & sancti spiritus effecti habitaculum; reuertamur ad veram nostram patriam, cælestem Hierusalem; In qua digni habeamur frui beata ac perpetua lætitia & regno, in Christo Domino nostro; cui gloria & potentia cum patre & sancto spiritu; nunc & semper & in secula seculorum, Amen.

SANCTI PATRIS NOSTRI AMPHILOCHII
EPISCOPI ICONII ORATIONEM DE OCCVRSV DOMINI nostri Iesu Christi, & de Dei parente & Simeone, quæ hoc loco in V. Tomo D. Aloysij sequebatur, idcirco non posuimus, quòd paulò supr à eam ex VII. Tomo eiusdem Aloysij, sed alio interprete, posuerimus.

SANCTI PATRIS NOSTRI CYRILLI ARCHIEPISCOPI HIEROSOLYMITANI ORATIO DE OCCVRSV DOMINI nostri Iesu Christi, & de Simeone, qui Deum excepit.

DAETARE valde filia Sion; prædica lætitiã filia Hierusalem; duc choros popule ciuitatis Dei. Exultate portæ & muri Sion; & vniuersæ terræ clamate montes & colles; & valde exultate. Fluij plaudite; & rupes Sion comprehendite Dei aduentum; in eum intuentes. Concinant hodiè cælestia cum terrenis; & Hosanna dicant cum ea, quæ est infernè, Hierusalem, propter Christum; qui est in ipsa. Cælestium intelligentes virtutes, choros ducite. Qui estis in terris, cum angelis hymnos canite. Hodiè enim gloriosa dicta sunt de te, ciuitas Dei Hierusalem; ciuitas regis magni; aperiat portas ei, qui aperuit omnibus cælestes portas, & aperuit in cruce ostia sepulcrorum, & contriuit portas inferorum, quæ erant ab æterno; & admirabiliter clausit portas virginitatis. Hodiè, q mirabiliter olim respòdit Mosi in monte Sina, diuinè implet legem; factus sub lege. Hodiè Deus à Themam; venit Sion. Hodiè cælestis sponsus cum thalamo Dei matris venit in templum. Filia Hierusalem, egredimini in occursum eius. Lampades alacriter accendamus vero lumini. Tunicas animarum paremus sponso Christo cum Sion. Gentium populi, lucem ferentes occurramus cum templo. In templo ad Deum Christum conueniamus. Cum Angelis hymnum canamus; Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Sabaoth; Plenum est cælum & terra gloria eius. Pleni sunt fines mundi bonitate eius. Plena est eius laude omnis humanitas. Eius indulgentia plena sunt cælestia, terrestria & inferna; plena misericordia; plena donis eius & beneficijs. Omnes ergò gètes plaudite manibus. Omnes gentes terra venite & videte opera Dei. Omnis spiritus laudet Dominum. Omnis terra adoret. Omnis lingua canat & psallat, & glorificet puerum Deum, qui est quadraginta dierum, & est ante secula; puerum paruum, & antiquum dierum; puerum laetentem, & seculorum effectorem.

Infantem adspicio; & Deum meum agnosco. Infantem qui lætet, & mundum nutrit. Infantem qui flet; & mundo largitur vitam & lætitiã. Infantem qui inuoluitur fascijs,